

ACC. N:R M. 16566: 1-3.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Thore Brogårdh, Heallångd*
Härad: *V. Göinge* Berättare: *Augusta Nilsson, Vittsjö*
Socken: *Vittsjö* Berättarens yrke: *fru*
Uppteckningsår: *1963* Född år *1876* i *Vittsjö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Turistlivet i Vittsjö på 1890-talet.

s. 1-3.

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16566:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Ja det där turistlivet här i Vittsjö, det började faktiskt på ett ganska egendomligt sätt. Jag och en fröken Henriksson, hon var syster till fru Bern, var och manglade en dag, då jag fick bud om att genast komma upp, för det hade kommit gäster. De beställde först mat, men under tiden som vi ordnade till det där, tog de sig en liten promenad i omgivningarna här. Nåja, efter en stund kom de tillbaka, och då stod maten framdukad. När de hade ätit, frågade de, om de möjligen kunde få hyra rum för en hel vecka. Ja, jag skall säga, att det inte var vanligt på den tiden, att folk hyrde rum för en så pass lång tid som en hel vecka. Det var en redaktör Hoflund från Hälsingborg med fru, och de hade kommit hit rent apropå. De hade rest så att säga ut i det blå, och detta hände år 1894. Hur det nu var, så blev redaktören förtjust i naturen här, och när han kom hem, skrev han en stor artikel i sin tidning om Vittsjö. Vad han skrev så där i detalj, det kan jag däremot inte erinra mig, men något minns jag, som t.ex. 'Vittsjö är en pärla med leende natur' samt 'här går man i vardagskläder och gott humör'. Sedan stod där allt möjligt annat, som sådana där redaktörer kan skriva ihop. Nu dröjde det inte länge förrän det kom förfrågningar från olika håll. De första som då kom hit var familjen Virgin, som också var från Hälsingborg. De hade en vitvaruaffär där, och strax följde den ene efter den andre. Då behövdes det inte annonseras, ty den där tidningsartikeln gjorde susen. Strax i början kunde vi dock inte ta emot så mycket folk. För det fanns bara två rum, så kallade resanderummen på gästgiveriet. Det var gavelrummen åt Emmaljunga till. Men snart arrenderade fru Bern det där huset, som Trobecks sedan hade. Detta ägdes då av riksdagsman Hakansson Björstorp. Som sagt flyttade hon dit, och jag följde med, och nu började gästerna komma. Dåvar det gäster endast om sommaren, ty det var inte modernt på den tiden att semestra på vintern. Jag minns mycket väl, hur det var, när fru Virgin kom hit första gången. Det var ju en mycket fin fru, men hon såg enkel ut och var även enkelt klädd. När hon kom gående fram till hotellet, fick fru

ACC. N:R M.16566:2.

2
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bern syn på henne men visste då inte vem det var, så ha sa:
- Vad är det där för en som kommer? Den kan då äta i den lilla mat-
salen, så vi kan duka där.
Nåja kvinnan kom in, och det blev som det var tillsagt. Efter middagen
ville hon beställa 2 rum på 2 månader. Och då skall jag säga att vi
blev storögda, och fru Bern blev så snopen, att hon höll på att tappa
hakan, som man säger. Ja, så kan man bedöma folk.
Efterhand kom det även folk från Malmö. Den första malmöbon var
ägaren till vinfirman H.P.Pettersson. Sedan kom det folk från Stock-
holm, Kristianstad, ja, snart sagt från alla håll. Genom bekantars
bekantar spred sig ryktet om det underbara Vittsjö. och på så vis kom
det i ropet. Under sommaren 1894 mimms jag det kom en gäst, en fröken
Solberg. Hon kom resande från Markaryd, där hon bodde på ett ställe
som hette Ribersdal. Hit ner hade hon rest bara för att förströ sig ett
litet tag. Hennes bror hade en stor spannmålsaffär i Hälsingborg.
Hon hyrde sedan in sig här, och blev på så vis den tredje utav de
första gästerna i Vittsjö.
Att fru Bern höll med mycket god mat var vida känt. Det var många
som åkte hit upp från Hässleholm, såsom Resfeldt, August Svensson,
Gustaf Olin och kronofogde Eneroth. Järnvägsstyrelsen hade vid
sammanträde alltid sina middagar hos fru Bern. När järnvägen var fär-
dig 1890 hade styrelsen beställt middag och den skulle serveras uppe
på Skansen. Så blev det också. Fru Bern tog först en liten snaps, för
att allt skulle komma bättre igång. Därefter spände hon sina två hästar
för en skjuts och körde själv på den då så dåliga vägen dit upp. På
Skansen hade hon låtit inreda ett tält med en järnspis. Där lagade
hon sedan all maten. Allt gick bra, och styrelsen var nöjd med sin
middag. Detta hände den 13 sept. 1890, och på den tiden drev hon sin
rörelse vid Waldaus.
Det fanns förr två gästgivarrättigheter här i byn. Den ena gällde för
Olof Nilsson, som skulle driva gästgiveriet under ett år, och den
andra för fru Bern, som i sin tur skulle ha det i två år. Olof Nilsson
överlät det hela till fru Bern. Han ville nämligen inte på något vis

ACC. N:R M. 16566:3.

3
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ha med spriten att göra, för han var religiös. Fru Bern ville däremot
förskräckligt gärna ha det, och på så vis blev båda nöjda.
Gästgiveriet var inte direkt någon lyxkrog på den tiden. Till
vänster om förstugan var utskänkingslokalen, som bestod av ett
större rum utmed vägen och ett mindre bakom detta. Det fanns en
disk och därifrån utskänktes såväl sprit som öl, och så fanns det så
klart en sån där korkuppsdragare. Till höger om förstugan låg matsalen
och mot gaveln de två resanderummen. Längre tillbaka, det var innan
min tid där, hade man utminuteringsställe i källaren".

+